Conclusies van de Advocaat-Generaal

M. LAGRANGE

30 april 1964

Vertaald uit het Frans

Mijnheer de President, mijne heren Rechters,

Bij vonnis van 29 mei 1963 verzoekt de arrondissementsrechtbank te Luxemburg (strafkamer) Uw Hof, bij wijze van prejudiciële beslissing uitspraak te doen over de uitlegging van de Europese Verdragen (wij citeren) „en wel over de genoemde – en eventueel over alle andere – punten en voorschriften omtrent de duur van de zittingen van de Vergaderingen van de Europese Gemeenschappen, zulks ter beantwoording van de vraag of gedaagden op 6 november 1962 parlementaire onschendbaarheid genoten".

Twee leden van de Kamer van Afgevaardigden van het Groothertogdom Luxemburg, die tevens lid zijn van het Europese Parlement, hadden zich in deze tweeledige hoedanigheid op hun parlementaire onschendbaarheid beroepen, opdat een tegen hen ingestelde vordering wegens belediging en laster, door middel van de drukpers gepleegd, niet ontvankelijk zou worden verklaard. Na een vrij ingewikkelde procedure werd een dagvaarding uitgebracht op 6 november 1962, dat wil zeggen gedurende de enkele uren van dat jaar waarin de Luxemburgse Kamer van Afgevaardigden geen zitting hield: de zitting, die op 7 november 1961 was geopend, was bij ministerieel besluit van 29 oktober 1962 gesloten met ingang van 5 november 1962, terwijl de nieuwe gewone zitting zou worden geopend op de eerste dinsdag na 3 november, dat wil zeggen op 6 november te 3 uur 's middags! Op het nationale vlak was de vraag van de onschendbaarheid daardoor opgelost, doch zij bleef bestaan ten aanzien van de hoedanigheid van gedaagden als leden van het Europese Parlement.

De rechtbank verkeerde in twijfel ten aanzien van de vraag, of op 6 november 1962 een gewone of buitengewone zitting van het Europese Parlement gaande was; deze twijfel werd voornamelijk veroorzaakt door de onduidelijkheid van de verdragsvoorschriften ten aanzien van de duur van de zittingen. De vraag was van belang, daar volgens artikel 9 van de drie Protocollen betreffende de voorrechten en

immuniteiten de leden van het Parlement alleen „tijdens de zittingsduur van de Vergadering... op hun eigen grondgebied de immuniteiten (genieten), welke aan de leden van de volksvertegenwoordiging in hun land zijn verleend". De rechtbank, van oordeel dat een prejudiciële beslissing voor het wijzen van haar vonnis noodzakelijk was, en gebruik makend van de bevoegdheid, haar bij de artikelen 177, lid 2, E.E.G.-Verdrag en 150, lid 2, E.G.A.-Verdrag toegekend (wij citeren het dictum van het vonnis) „verwijst partijen naar het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen ten einde uitspraak te doen over de uitlegging van de Verdragen waarop door gedaagden een beroep is gedaan en wel over de genoemde — en eventueel over alle andere — punten en voorschriften omtrent de duur van de zittingen van de Vergaderingen van de Europese Gemeenschappen, zulks ter beantwoording van de vraag of gedaagden op 6 november 1962 parlementaire onschendbaarheid genoten".

I

Vooraf dienen enkele vragen te worden besproken, welke betrekking hebben op de procesrechterlijke kant van de zaak en op de bevoegdheid van het Hof.

A. *De eerste vraag* betreft de geldigheid van de verwijzing naar het Hof. De rechtbank „verwijst" partijen naar het Hof van Justitie, hoewel zij zich zelf tot het Hof had dienen te wenden. Deze vraag levert echter geen moeilijkheden op: niet partijen hebben zich tot het Hof gewend, doch de griffier van de rechtbank, die de stukken rechtstreeks in handen heeft gesteld van de griffier van het Hof. De verwijzing is dus op geldige wijze geschied.

B. *De tweede vraag* betreft de inhoud van de gestelde vragen. Deze vraag is minder eenvoudig, daar zij rechtstreeks van invloed is op de bevoegdheid van het Hof. Deze bevoegdheid is aan twee beperkingen gebonden:

1. een beperking, welke voortvloeit uit artikel 177: het verzoek moet betrekking hebben op de uitlegging van het Verdrag of op de

geldigheid of de uitlegging van een handeling van een van de instellingen van de Gemeenschap: deze interpretatie is van abstracte aard, daar het Hof in geen geval de plaats van de nationale rechter mag innemen om het geschil te beslissen, dat aan diens kennisneming is onderworpen;

2. een beperking, welke voortvloeit uit de gestelde vraag: het Hof mag alleen op deze, niet op andere vragen antwoorden, zonder daarbij de overwegingen, die de nationale rechter tot het stellen van de vraag hebben bewogen, of het gewicht van de vraag voor de beslissing van het bodemgeschil aan zijn oordeel te onderwerpen.

Wat vraagt de rechtbank eigenlijk? Indien men zich houdt aan het dictum van het vonnis, blijkt dat de rechtbank niet vermeldt, van welke bepalingen zij uitlegging verlangt en evenmin, op welke moeilijkheden zij bij de uitlegging is gestuit. Doch indien de rechtsoverwegingen in aanmerking worden genomen, is het duidelijk, dat de rechtbank inzicht verlangt in de vraag betreffende de duur van de zittingen van het Europese Parlement, voor zover deze vraag bepalend is voor de beslissing van het geschil betreffende het al dan niet bestaan van parlementaire onschendbaarheid op 6 november 1962, en voorts, dat de rechtbank twijfelt met betrekking tot de uitlegging van de artikelen 22 E.G.K.S.-Verdrag, 139 E.E.G.-Verdrag en 109 E.G.A.-Verdrag, welke in de rechtsoverwegingen uitdrukkelijk zijn geciteerd. Bij lezing van deze artikelen blijkt, dat zij enkele verschillen vertonen en dat de sluiting van de gewone zittingen van het Europese Parlement in de beide Verdragen van Rome niet is geregeld. Met betrekking tot de zittingsduur rijzen daardoor bepaalde vragen, welke tot de bevoegdheid van het Hof behoren. Bij de pleidooien is er nog eens aan herinnerd, dat het Hof nimmer heeft geaarzeld, uit de door de nationale rechter gestelde vragen die vragen af te ronden, met betrekking waartoe het Hof tot uitlegging bevoegd is. Wat de Verdragen betreft, lijkt dit in casu geen moeilijke opgave.

Uitlegging van de in het vonnis genoemde Verdragsartikelen is echter op zichzelf voor de rechtbank nog niet voldoende om het geschil te kunnen berechten. Van groot belang is namelijk ook het Reglement

van orde van het Europese Parlement, dat berust op de artikelen 25 E.G.K.S.-Verdrag, 142 E.E.G.-Verdrag en 112 E.G.A.-Verdrag en dat voorschriften bevat over de zittingen van het Parlement. Ook bij de uitlegging van deze voorschriften en de toetsing dezer voorschriften op hun geldigheid ten opzichte van de Verdragen rijzen bepaalde vragen, welke eveneens krachtens de artikelen 177 E.E.G.-Verdrag en 150 E.G.A.-Verdrag tot de bevoegdheid van het Hof behoren. Hoewel deze punten in het vonnis niet uitdrukkelijk zijn vermeld, menen wij dat het Hof zich daarover toch dient uit te spreken. Het komt ons trouwens voor, dat wij aldus tegemoet komen aan de wens van de rechtbank, die niet alleen vraagt om uitlegging van de „genoemde voorschriften", doch tevens van „alle andere", aan de hand waarvan het onderhavige geschil kan worden beslist.

C. *Derde vraag:* is het Hof bevoegd, bij wijze van prejudiciële beslissing uitspraak te doen over de gestelde vragen voor zover deze de uitlegging van het E.G.K.S.-Verdrag betreffen?

Hoewel de verwijzingsprocedure in het Verdrag van Parijs niet is geregeld zoals in de Verdragen van Rome is geschied, komt het ons voor dat artikel 31 van het E.G.K.S.-Verdrag aldus kan worden opgevat — een opvatting die weliswaar stoutmoedig is, doch zich onzes inziens zeer wel laat verdedigen — dat dit artikel het Hof een algemene, zo niet uitsluitende bevoegdheid toekent tot uitlegging van het Verdrag en zijn uitvoeringsvoorschriften en derhalve de nationale rechters machtigt, zo niet verplicht, zich ter verkrijging van een prejudiciële beslissing tot het Hof te wenden, wanneer dergelijke vragen aan de orde komen.

Het is in casu evenwel niet nodig, ten opzichte van deze gecompliceerde kwestie partij te kiezen. Het bepaalde in artikel 22 E.G.K.S.-Verdrag is volkomen duidelijk en heeft geen uitlegging van node. De moeilijkheden zijn uitsluitend gelegen in de Verdragen van Rome en in het Reglement van het Europese Parlement: het probleem van de gelijktijdige toepassing op een der gemeenschappelijke Instellingen van onderling afwijkende bepalingen in de Verdragen van Parijs en Rome, raakt namelijk uitsluitend de Verdragen van Rome, met name

artikel 232 E.E.G.-Verdrag en de Overeenkomst betreffende de gemeenschappelijke Instellingen. „Duister" zijn alleen de artikelen in de Verdragen van Rome, waarin wel de opening, doch niet de sluiting van de zittingen is geregeld. Wat ten slotte het Reglement van orde betreft, is de bevoegdheid van het Hof, zowel wat de uitlegging als wat de toetsing der geldigheid betreft, voldoende gegrondvest in de artikelen 177 E.E.G.-Verdrag en 150 E.G.A.-Verdrag, terwijl uiteraard de geldigheid van het Reglement eventueel zowel aan het E.G.K.S.-Verdrag als aan de beide andere Verdragen moet worden getoetst.

D. *Vierde vraag:* Is de door de arrondissementsrechtbank te Luxemburg gestelde vraag overbodig geworden sedert eiser bij het Europese Parlement een verzoek tot opheffing van de onschendbaarheid van gedaagden heeft ingediend, dat thans in behandeling is?

Wij menen van niet. Alleen de oorspronkelijke rechter is bevoegd te oordelen over de vraag, of eiser, door een verzoek tot opheffing van de onschendbaarheid in te dienen, geacht moet worden afstand te hebben gedaan van zijn stelling, dat het Europese Parlement op 6 november 1962 geen zitting hield. Zo is ook hij alleen bevoegd te beoordelen of het wenselijk is, met het doen van uitspraak over de ingestelde vordering te wachten tot het Parlement zelf een beslissing zal hebben genomen. Het Hof dient zich slechts uit te spreken over prejudiciële vragen, die op geldige wijze ter beslissing zijn voorgelegd en ten opzichte waarvan het zich bevoegd acht.

De enige vraag, die het Hof heeft te beantwoorden, is een praktische vraag: zal het Hof terstond uitspraak doen of, integendeel, de beslissing van het Europese Parlement afwachten? Wij zijn van mening dat de eerste oplossing de voorkeur verdient. Alles hangt af van de door het Parlement te nemen beslissing. Indien het de onschendbaarheid opheft, wordt de gestelde vraag uiteraard overbodig, doch in het tegenovergestelde geval zien zowel het Hof als de rechtbank zich voor bijzonder moeilijke problemen geplaatst ten aanzien van de vraag, welk gezag te hunnen opzichte toekomt aan de beslissing van het Parlement. Er bestaat alle aanleiding deze problemen te vermijden, doch het spreekt vanzelf, dat wij op de beslissing van het Parlement niet vooruit kunnen lopen. In beide gevallen zou het Parlement

trouwens worden gedwongen, althans impliciet partij te kiezen ten opzichte van de principiële vragen die aan Uw Hof zijn voorgelegd, zodat het van het grootste belang is, dat deze vragen door het Hof worden beslist.

II

Na deze voorafgaande opmerkingen komen wij thans tot de zaak zelf.

Door de Overeenkomst over de gemeenschappelijke Instellingen zijn de verschillende voorschriften betreffende het Parlement slechts op één punt, n.l. de samenstelling van het Parlement, met elkaar in overeenstemming gebracht; daartoe is artikel 21 E.G.K.S.-Verdrag gewijzigd. Doch met name artikel 22, dat ons thans bezighoudt, is ongewijzigd gebleven. Overeenkomstig de opvatting, die in het bijzonder voortvloeit uit artikel 232 E.E.G.-Verdrag en tot dusver ook op andere gebieden, zoals de begroting, is gevolgd, moeten de drie Verdragen gezamenlijk worden toegepast; ook in het Reglement van het Europese Parlement is daarnaar gestreefd.

Wat bij een vergelijking tussen artikel 22 E.G.K.S.-Verdrag en artikel 139 E.E.G.-Verdrag (1) in de eerste plaats opvalt, zijn de regels die gelijkluidend zijn:

1. De jaarlijkse zitting: „De Vergadering houdt jaarlijks een zitting".

2. Zitting „van rechtswege" op een bepaalde datum.

3. De Vergadering kan „in buitengewone zitting bijeenkomen op verzoek van de meerderheid van haar leden", van de Raad, van de Hoge Autoriteit (voor de E.G.K.S.) en van de Commissie (voor de E.E.G. en de E.G.A.).

---

(1) Gemakshalve laten wij verder het E.G.A.-Verdrag, waarvan de bepalingen identiek zijn aan die van het E.E.G.-Verdrag, buiten beschouwing.

Er zijn daarentegen twee verschillen:

1. De datum, die voor de zitting „van rechtswege" is vastgesteld: tweede dinsdag in mei voor de E.G.K.S., derde dinsdag in oktober voor de beide andere Gemeenschappen.

2. Voor de jaarlijkse zitting van de E.G.K.S. is een slotdatum vastgesteld („de zitting kan niet langer duren dan tot het einde van het lopende boekjaar", dat wil zeggen 30 juni); in de beide andere Verdragen ontbreekt een voorschrift hieromtrent.

Op grond van deze voorschriften heeft het Europese Parlement in zijn Reglement van orde de volgende regeling ingevoerd (artikel 1):

„1. Het Parlement houdt een jaarlijkse zitting.

2. Het Parlement komt van rechtswege op de tweede dinsdag in mei en op de derde dinsdag in oktober bijeen en beslist zelfstandig over de duur van de onderbrekingen der zitting.

Bij wijze van uitzondering kan het Bureau in uitgebreide samenstelling, als bedoeld in artikel 13, de duur van de aldus vastgestelde onderbrekingen der zitting wijzigen bij een met redenen omkleed besluit van de meerderheid van zijn leden, dat ten minste vijftien dagen voor de tevoren door het Parlement voor de hervatting van de zitting vastgestelde datum wordt genomen, met dien verstande dat deze datum niet meer dan vijftien dagen mag worden uitgesteld (deze alinea is ingevoegd bij een resolutie van het Parlement d.d. 28 juni 1963, Publikatieblad van 12 juli 1963).

3. Het Parlement wordt in buitengewone vergadering bijeengeroepen door zijn voorzitter op verzoek van de meerderheid van zijn leden of op verzoek van de Hoge Autoriteit, van een der Europese Commissies of van een van de Raden."

De door het Europese Parlement aanvaarde regeling berust dus op het bestaan van één jaarlijkse zitting, die nimmer wordt gesloten (en trouwens evenmin geschorst), doch „onderbroken". Tijdstippen en duur van deze onderbrekingen worden vastgesteld door het Parlement zelf en, bij wijze van uitzondering in bepaalde omstandigheden, door het „Bureau in uitgebreide samenstelling".

Of dit systeem in overeenstemming is met de Verdragen, is op het eerste gezicht twijfelachtig. De indruk wordt namelijk gewekt,

dat de in de Verdragen voorgeschreven „jaarlijkse zitting" volgens het Reglement van permanente aard is, hetgeen in strijd is met de voorschriften: artikel 22 E.G.K.S.-Verdrag bepaalt uitdrukkelijk twee vaste data voor begin en eind van de jaarlijkse zitting; artikel 139 E.E.G.-Verdrag, dat geen datum vaststelt voor de sluiting van de jaarlijkse zitting, laat weliswaar het Parlement vrij om deze datum zelf te bepalen, doch laat niet toe, dat het Parlement permanent zitting houdt: dat de zitting wordt geopend, veronderstelt dat zij ook wordt gesloten, al gaat het Parlement daar nimmer toe over; voorts is de gedachte, dat de zitting ononderbroken voortduurt, niet in overeenstemming te brengen met het houden van buitengewone zittingen, waarvan in de Verdragen sprake is.

Toch zijn wij bij nader inzien niet van mening, dat het Reglement van het Europese Parlement op het punt dat ons bezighoudt met de Verdragen in strijd is.

In de eerste plaats verklaart het Reglement uitdrukkelijk: „Het Parlement komt van rechtswege op de tweede dinsdag in mei en op de derde dinsdag in oktober bijeen", hetgeen in overeenstemming is met de Verdragsvoorschriften. Weliswaar bevat het geen regels voor de sluiting van de zitting, doch wij merken op, dat de Verdragen zelf niet van „sluiting" spreken (evenmin trouwens als van „opening") en dat het Parlement op dit punt, dat van grondwettelijke aard is, geen wetgevende bevoegdheid had. De opening van de volksvertegenwoordiging, die volgens bepaalde grondwetten, vooral in de monarchieën, geschiedt door een plechtige handeling van het staatshoofd, is in het algemeen tegengesteld aan de regel van het „van rechtswege bijeenkomen", dat een aan het Parlement toegekend souverein prerogatief is. Ook de „sluiting" is een grondwettelijk prerogatief, dat in veel gevallen aan de uitvoerende macht is toegekend: dit geldt voor de Franse grondwet van 1875 en thans nog voor de Luxemburgse grondwet, om slechts deze beide voorbeelden te noemen.

De Europese Verdragen, die, niettegenstaande talrijke punten van overeenkomst, toch niet het karakter dragen van een grondwet in de volle zin des woords, behoefden met dergelijke overwegingen geen rekening te houden. Zij dienden slechts voorschriften te geven voor de wijze waarop het Parlement zou bijeenkomen en uiteengaan. In dit

verband zagen wij reeds dat niet aan twijfel onderhevig is, dat zij een stelsel van permanente zittingen, waarbij dus het Parlement ononderbroken „bijeen" zou zijn, hebben willen uitsluiten. Door een regeling in te voeren waarbij de zittingen worden „onderbroken" heeft het Europees Parlement zich aan deze regel gehouden.

Deze tijdperken gedurende welke de zitting is „onderbroken" mogen niet worden gelijkgesteld met bepaalde nationale gebruiken, waarbij de volksvertegenwoordiging de zitting schorst in verband met een vakantieperiode of, nog eenvoudiger, door haar voorzitter op te dragen haar op een later tijdstip bijeen te roepen: in dat geval is er weinig verschil tussen de schorsing van de werkzaamheden van het Parlement en de vaststelling van de datum voor de volgende vergadering tijdens een bepaalde zitting, waarbij alleen de datum wordt verschoven.

In ons geval ligt de zaak geheel anders: de zitting zelf wordt „onderbroken", zodat het Parlement gedurende de onderbrekingen niet alleen niet bijeen is, doch geen zitting houdt. Daarbij komt – wij stuiten hierbij op een essentieel verschil met de hierboven aangehaalde voorbeelden uit het nationale recht – dat deze methode niet in botsing komt met enig grondwettelijk beginsel. Terwijl naar nationaal staatsrecht een regeling, waarbij het Parlement zelf de duur van zijn zittingen kan vaststellen – onder voorwendsel deze naar willekeur te „onderbreken" (en dus later voort te zetten) – een middel zou kunnen zijn om de regels van de grondwet betreffende de zittingsduur, en bij voorbeeld de rechten welke de uitvoerende macht in dit verband bezit, te schenden, is dit in de Europese Verdragen onmogelijk. Immers, wij zeiden reeds dat hier geen sprake is van de opening of sluiting van zittingen waarvoor de medewerking van een der andere staatsmachten nodig is: het Europese Parlement komt op bepaalde data van rechtswege bijeen; het beëindigt zèlf de zitting en kan op verzoek van de meerderheid zijner leden in buitengewone zitting bijeenkomen. Hieruit volgt, dat de bepaling van het Reglement, krachtens hetwelk het Parlement „over de duur van de onderbrekingen der zitting" (te weten de „jaarlijkse zitting") „zelfstandig beslist", eenvoudig een praktische regel is, waarbij het Parlement profiteert van het feit dat het bijeen is om over de hervatting van zijn werkzaamheden op een later tijdstip

te beslissen, zonder dat het nodig is, gedurende de onderbreking het vereiste aantal handtekeningen te verzamelen om een buitengewone zitting te kunnen organiseren: het besluit om de zitting te houden is namelijk reeds genomen, en de datum vastgesteld. Wij merken slechts op dat het besluit, om volledig in overeenstemming te zijn met de verdragsvoorschriften, door de meerderheid van de leden van het Parlement behoort te worden genomen.

Zowel in de door het Europese Parlement gevolgde praktijk als in de bepalingen van het Reglement vinden wij een duidelijke bevestiging van het onderscheid tussen de onderbreking van een zitting en de onderbreking van een vergadering. Wat het Reglement betreft, blijkt het onderscheid zonder meer uit artikel 20. Wat de praktijk betreft: nemen wij willekeurig een van de afleveringen van de verslagen der Handelingen, bij voorbeeld aflevering no. 61 (vergaderingen van 4 tot 8 februari 1963), dan lezen wij op blz. 5 het volgende:

„De Voorzitter. — De vergadering is geopend.

1. Hervatting van de zitting.

De Voorzitter. — Ik verklaar de zitting van het Europese Parlement, die op 23 november 1962 werd onderbroken, te zijn hervat."

Blz. 28: de Voorzitter stelt de datum voor de volgende vergadering vast op de volgende dag, vermeldt de agenda, en sluit de vergadering. De dag daarna opent hij de vergadering te 15.10 uur. Hetzelfde gebeurt de volgende dagen tot aan het eind van de „vergaderingenreeks" (om een neutrale term te gebruiken); dan lezen wij (blz. 278):

„7. Goedkeuring van de notulen.

De Voorzitter. — Overeenkomstig artikel 20, lid 2, van het Reglement leg ik thans de notulen van de vergadering van heden, die in de loop van de beraadslaging werden opgesteld, aan het Parlement ter goedkeuring voor.

Geen opmerkingen? . . .

Zo neen, dan zijn de notulen goedgekeurd.

8. Onderbreking van de zitting.

De Voorzitter. — Wij zijn thans aan het einde van de agenda.

Het Bureau in uitgebreide samenstelling stelt voor de volgende vergadering (1) te houden op maandag 25 maart 1963 te 17.00 uur.

(1) In de Franse tekst „session", d.i. zitting (noot vertaler).

Geen bezwaar? . . .

Zo neen, dan is aldus besloten.

Zodra de voorstellen betreffende de agenda zijn opgesteld, zullen deze aan de leden van het Parlement worden toegezonden.

Ik dank mijn collega's dat zij onder somtijds moeilijke omstandigheden deugdelijk en voortvarend hebben gewerkt, en verklaar hiermede de zitting van het Europese Parlement te zijn onderbroken tot 25 maart 1963.

(Applaus.)

De vergadering is gesloten.

(De vergadering wordt te 11.30 uur gesloten.)"

Alles gaat dus in zijn werk, alsof het Parlement verschillende zittingen per jaar houdt. In sommige verslagen vinden wij zelfs een verklaring van de voorzitter waarin deze aan het slot zegt: „de volgende plenaire vergaderingen (1)" worden gehouden van die tot die datum (voorbeelden: verslag der Handelingen no. 63, blz. 52; no. 66, blz. 196).

Ten slotte merken wij op, dat het Europese Parlement overeenkomstig zijn Reglement de notulen van de laatste vergadering goedkeurt voordat wordt bepaald, dat de zitting is onderbroken. Soms zijn de goedgekeurde notulen zelfs die van de „vergadering (1) van heden", van de „huidige vergadering (1)" (verslag no. 61, zie hierboven; no. 66, blz. 196). Dit gebruik past geheel in een stelsel, waarbij verschillende zittingen worden gehouden (Laferrière, droit constitutionnel, 2e druk, blz. 744). Wanneer de vergadering slechts wordt onderbroken, worden de notulen gewoonlijk goedgekeurd bij het begin van de volgende vergadering.

In feite heeft de uitdrukking „onderbreking van de zitting" een verschillende betekenis naar gelang het betreft een systeem van permanente zittingen of, zoals in de Gemeenschappen, een systeem van gewone of buitengewone zittingen van beperkte duur: in het eerste geval is de „onderbreking" een bloot feit, bij voorbeeld de verdaging van een vergadering voor een bepaalde tijd; in het tweede geval heeft

(1) In de Franse tekst „session", d.i. zitting (noot vertaler).

de uitdrukking een juridische betekenis: het is dan het tijdvak tussen twee zittingen (Laferrière, op. cit., blz. 992, noot 1).

Het bij pleidooi aangevoerde argument, dat de parlementaire commissies tussen de zittingen niet kunnen vergaderen, is niet ter zake dienend. Alles hangt hierbij af van de betreffende grondwet: volgens de Luxemburgse grondwet zijn dergelijke commissievergaderingen, buiten de zittingen om, inderdaad verboden. Volgens de Franse grondwet van 1875 daarentegen, konden de commissies tussen de zittingen wèl bijeenkomen. Voor het Europese Parlement is de vraag opgelost door artikel 39 van het Reglement, waarvan lid 1 bepaalt: „De commissies komen bijeen, daartoe opgeroepen door hun voorzitter, of op initiatief van de voorzitter van het Parlement, tijdens of buiten de zitting".

Op grond van het voorgaande zijn wij van mening dat, daargelaten de vraag of het Reglement van het Europese Parlement met de Verdragen in strijd is — hetgeen onzes inziens trouwens niet het geval is — het Parlement gedurende de „onderbrekingen" van de zittingen geen zitting houdt in de zin van artikel 9 van de drie Protocollen betreffende de voorrechten en immuniteiten.

Wij concluderen als volgt:

Artikel 9 van de drie Protocollen betreffende de voorrechten en immuniteiten moet aldus worden uitgelegd, dat de „zittingsduur van de Vergadering" niet de tijd omvat, gedurende welke de zitting — overeenkomstig een volgens de voorschriften van het Reglement genomen besluit van het Europese Parlement — is onderbroken.

De beslissing over de kosten blijve aan de arrondissementsrechtbank te Luxemburg voorbehouden.